

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Jotta korkeakoulutus on tosiasiallisesti saavutettavaa kaikille, on huolehdittava sen maksuttomuudesta, ja huomioitava tässä myös tarve jatkuvalla oppimiselle. Jatkovaa oppimista ei voida tukea vain pienillä osaamiskokonaisuuksilla. On huomioitava, että on monia tilanteita, joissa osaamisen päivittäminen ja uudistaminen vaatii kokonaan uuden tutkinnon, jotta esimerkiksi uralla eteneminen ja työuran pidentäminen mahdollistuu. Lisäksi sote-alalla pitäisi kehittää yksittäisiä

pieniä osaamiskokonaisuuksia laajempia, eri ammattiryhmille kuten toimintaterapeuteille suunnattuja, työelämän tarpeisiin vastaavia erikoistumiskoulutuksia.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Väylä- ja polkuopintojen kohdalla on huomioitava, että niiden maksullisuudesta johtuen ne eivät ole kaikille mahdollinen reitti koulutukseen.

Visiossa mainitaan, että korkeakoulujen opiskelijavalintoja kehitetään korkeakouluopintojen sisäänkäynnin varmistamiseksi – tässä herää kysymys, miten esimerkiksi sote-aloilla varmistetaan hakijan soveltuvuus alalle? Tällä hetkellä korkeakoulujen on vaikeaa arvioida esimerkiksi toimintaterapeuttiopiskelijan soveltuvuutta alalla ennakoivasti nykyisistä hakumenettelyistä johtuen.

Ennakointitiedon hyödyntämisessä tulee huomioida, että ensin tulee rakentaa riittävä tietopohja ennakkoinnin taustalle. Esimerkiksi työllisyystilastoissa ei ole käytössä tarkinta mahdollista 5-numerotasoista ammattitietoa, joka vaadittaisiin, jotta aiheesta saataisiin kaikkien ammattiryhmien, kuten toimintaterapeuttien osalta tietoa.

Visiossa mainitaan korkeakoulujen jatkuvan oppimisen rahoituksen ja ohjauksen uudistaminen. Sote-alalla hyvinvointialueet ovat iso työllistäjä. Kirjauksesta herää kysymys siitä, miten sote-alalla, jossa osaamisen kehittäminen on välttämätöntä, varmistetaan riittävä jatkuvan oppimisen rahoitus erittäin tiukassa hyvinvointialueiden rahoitustilanteessa?

Alakohtaiset tutkintonimikkeet ammattikorkeakouluissa etenkin sote-aloilla tulee säilyttää. Ammattikorkeakoulu valmistaa ihmisiä tiettyihin ammatteihin, ja tutkintonimikkeen tulee ainakin sote-aloilla kuvastaa tätä. "Selvityksiä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksen tueksi" (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2026:2) dokumentissa s. 92 todetaan, että selvityshenkilön kyselyyn vastanneista (n=328) reilusti yli puolet oli sitä mieltä, että säänneltyjen ammattien tutkintonimike tulee kytkeä koulutustarjonnan tutkintonimikkeisiin. Näin ollen toimenpidekirjaus, jossa mainitaan OKM:n uudistavan tutkintonimikkeet, tulee sellaisenaan poistaa tai vähintäänkin tarkentaa siten, ettei se koske sote-alaa.

Korkeakoulutason noston yhteydessä tulee mainita riittävän perusrahoituksen ja resurssien varmistaminen tavoitteen saavuttamiseksi. Mikäli opiskelijapaikkamääriä lisätään ilman perusrahoituksen ja resurssien lisäämistä, opintojen laatu kärsii merkittävästi ja näin ollen opiskelijamääriä ei voi kasvattaa ilman resurssilisäyksiä.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-
**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Jotta tavoite tutkimus- ja opetustyön houkuttelevuudesta toteutuu, tulee korkeakoulujen perusrahoituksen ja resurssien olla riittäviä. Tohtorikoulutuksen vetovoimaisuuden varmistamiseksi sujuvampaa väylää YAMK-opinnoista yliopiston tohtoriopintoihin tulisi edelleen kehittää.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-
**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Julkinen resursointi ja vahva perusrahoitus on tavoitteen osalta keskeistä. Tavoitteessa mainittu rahoituspohjan monipuolistaminen tulee tehdä harkiten siten, ettei se aiheuta riskiä koulutuksen ja tutkimuksen riippumattomuudelle.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuosituksen kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuvassa nostetaan tärkeäksi arvoksi tieteen vapaus, jota Toimintaterapeuttiliitto pitää keskeisenä tekijänä. Kokonaisuudessa kuitenkin huolta aiheuttaa se, miten tieteen vapaus turvataan mahdollisen yksityisen rahoituksen lisääntyessä - esimerkiksi tilanteissa, joissa rahoittajalla on vahva näkemys viedä koulutusta tai tutkimusta johonkin suuntaan?

Pidämme erittäin hyvänä, että visioon on kirjattu, että koulutustason nostoa ei saa tehdä korkeakoulutuksen laadun kustannuksella.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Wikman Kirsi
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry